

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 6 sierpnia 2015 r.

Sygn. akt SK 16/15

BAS-WPTK-871/15

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KANCELARIA	
wpl. dnia	06. 08. 2015
L.dz.	L.zał.

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 34 ust. 1 w związku z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedkładam wyjaśnienia w sprawie skargi konstytucyjnej M K z 7 stycznia 2014 r. (sygn. akt SK 16/15), jednocześnie wnosząc o **umorzenie postępowania** na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Uzasadnienie

I. Przedmiot kontroli

1. W skardze konstytucyjnej z 7 stycznia 2014 r. (dalej: skarga albo skarga konstytucyjna) M K (dalej: skarżący) wskazał jako przedmiot kontroli przepis art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.; dalej: pr. bank.). Przepis ten stanowi fragment regulacji poświęconej instytucji bankowego tytułu egzekucyjnego (dalej także: b.t.e.). Zgodnie z zakwestionowanym przepisem: „Jeżeli po dokonaniu czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1, obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzone w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom”.

2. Przy analizie skargi konieczne jest uwzględnienie szerszego kontekstu normatywnego, w jakim funkcjonuje zaskarżony przepis – przede wszystkim art. 96 i art. 97 pr. bank.

Przepis art. 96 ust. 1-2 pr. bank., który zawiera podstawową regulację określającą dopuszczalność wystawiania oraz treść bankowego tytułu egzekucyjnego, przewiduje:

„1. Na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne.

2. W bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Bankowy tytuł egzekucyjny należy opatrzyć pieczęcią banku wystawiającego tytuł oraz podpisami osób uprawnionych do działania w imieniu banku”.

Natomiast artykuł 97 pr. bank., formułujący przesłanki prowadzenia egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, stanowi:

„1. Bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno określać kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Dłużnik może się również poddać egzekucji wydania rzeczy, w przypadku gdy ustanowiono zastaw rejestrowy lub dokonano przeniesienia własności w celu zabezpieczenia roszczenia.

3. Wniosek banku o nadanie klauzuli wykonalności, o której mowa w ust. 1, sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia”.

3. Skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 98 ust. 2 pr. bank. „w zakresie, w jakim pozwala wystawić bankowy tytuł egzekucyjny i nadać na ów tytuł klauzulę wykonalności przeciwko spadkobiercom osoby, która dokonała czynności bankowej z bankiem”. Skarga konstytucyjna ma więc charakter zakresowy, co może okazać się istotne m.in. w kontekście oceny dopuszczalności jej rozpoznania. Odrębną kwestią jest ustalenie rzeczywistego (właściwego) przedmiotu kontroli, dokonane w ramach analizy formalnej skargi (zob. niżej, pkt III stanowiska).

II. Stan faktyczny

Skarga konstytucyjna została sformułowana na tle następującego stanu faktycznego. Skarżący, jego i na podstawie aktu potwierdzenia dziedziczenia z lutego 2011 r. nabyli – z mocy ustawy i wprost – spadek po zmarłej 2010 r. J K (). Spadkobiercy nie zamieszkiwali ze spadkodawczynią i nie znali jej bieżącej sytuacji majątkowej.

W roku 2012, w trakcie zarządzania masą spadkową, zostały ujawnione zaciągnięte przez spadkodawczynię zobowiązania, w tym zobowiązania kredytowo-pożyczkowe wobec banków P S.A. oraz S S.A., na łączną kwotę blisko zł. W dniu lipca 2012 r. spadkobiercy wystąpili do Sądu Rejonowego w K z „wnioskiem o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza pod wpływem błędu”. W dniu kwietnia 2013 r. bank P S.A. wystawił przeciwko skarżącemu oraz pozostałym spadkobiercom bankowy tytuł egzekucyjny opiewający na kwotę zł. Postanowieniem z czerwca 2013 r. (sygn. akt) referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w K nadał temu tytułowi klauzulę wykonalności. Postanowieniem z października 2013 r. (sygn. akt) Sąd Rejonowy w K oddalił złożoną przez spadkobierców skargę na orzeczenie referendarza, umarzając jednocześnie postępowanie w zakresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego oraz udzielenia zabezpieczenia.

III. Analiza formalna

1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji: „Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”. Akcentowana w przywołanym przepisie zależność między przedmiotem skargi konstytucyjnej a jednostkowym orzeczeniem podjętym wobec skarżącego przesądza o jego legitymacji do wystąpienia z tym środkiem ochrony praw i wolności, a jednocześnie nadaje skardze konstytucyjnej niezbędny – w świetle założeń wyrażonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji – charakter środka inicjowania tzw. konkretnej kontroli prawa przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W rezultacie, w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego może być jedynie przepis (norma) wykazujący tzw. podwójną kwalifikację: który był podstawą prawną ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej, wydane w indywidualnej sprawie skarżącego, a równocześnie na podstawie którego wydane zostało orzeczenie lub

decyzja naruszająca konstytucyjne prawa i wolności (postanowienia TK z: 5 stycznia 2001 r., sygn. akt Ts 83/00; 18 kwietnia 2005 r., sygn. akt Ts 176/04; 13 listopada 2007 r., sygn. akt SK 40/06; 25 lipca 2013 r., sygn. akt Ts 18/13; 9 października 2013 r., sygn. akt Ts 136/13). Z treści art. 79 Konstytucji nie wynika gwarancja możliwości kwestionowania każdego przepisu kształtującego sytuację prawną skarżącego, ale jedynie takiego, który stanowił podstawę normatywną orzeczenia. Skarga konstytucyjna nie może bowiem zmierzać do inicjowania postępowania o charakterze abstrakcyjnym (postanowienie TK z 6 lipca 2005 r., sygn. akt SK 25/03). Innymi słowy, przesłanką rozpoznania skargi konstytucyjnej nie może być wskazanie dowolnego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ale tylko takiego, który w konkretnej sprawie stanowił podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia (zob. m.in. postanowienia TK z: 9 września 2010 r., sygn. akt Ts 187/08; 10 stycznia 2013 r., sygn. akt Ts 257/11 oraz wyrok TK z 11 maja 2011 r., sygn. akt SK 11/09). Sposób naruszenia konstytucyjnych praw i wolności musi wskazać sam skarżący w uzasadnieniu wnoszonej skargi (art. 47 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym; Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.; dalej: ustawa o TK).

Przywołane wyżej wymaganie podwójnej kwalifikacji przedmiotu kontroli w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną jest spełnione wówczas, gdy wskazany w skardze akt normatywny determinuje treść orzeczenia sądowego przyjętego za podstawę skargi w tym jego aspekcie, w którym skarżący upatruje naruszenie przysługujących mu praw lub wolności konstytucyjnych (zob. np. postanowienia TK z: 22 lutego 2001 r., sygn. akt Ts 193/00 oraz 2 kwietnia 2003 r., sygn. akt Ts 193/02). Aby ustalić, czy wymagany warunek został spełniony, trzeba odwołać się do sporu, w związku z którym wydano orzeczenie, i porównać podstawę prawną orzeczenia sądowego z przedmiotem zaskarżenia (zob. postanowienie TK z 6 lipca 2005 r., sygn. akt SK 27/04).

2. Należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny w toku całego postępowania, aż do wydania wyroku w sprawie, kontroluje, czy nie zachodzą ujemne przesłanki procesowe, nakazujące jego umorzenie (zob. postanowienia TK z: 25 października 1999 r., sygn. akt SK 22/98; 8 kwietnia 2008 r., sygn. akt SK 80/06; 3 sierpnia 2011 r., sygn. akt SK 13/09; 8 stycznia 2013 r., sygn. akt SK 15/10). Merytoryczne rozpoznanie zarzutów sformułowanych w skardze konstytucyjnej jest bowiem

uzależnione od spełnienia wszystkich warunków jej dopuszczalności (zob. postanowienie TK z 1 marca 2010 r., sygn. akt SK 29/08 i powołane tam orzecznictwo). Składu rozpoznającego sprawę nie wiąże przy tym stanowisko zajęte w zarządzeniu lub postanowieniu Trybunału wydanym w ramach rozpoznania wstępnego (zob. np. postanowienia TK z: 8 kwietnia 2008 r., sygn. akt SK 80/06; 30 czerwca 2008 r., sygn. akt SK 15/07; 19 października 2010 r., sygn. akt SK 8/09; wyrok TK z 26 listopada 2012 r., sygn. akt SK 33/10), co umożliwia wywiedzenie przez ten skład wniosków innych niż te, które zostały uprzednio wyrażone w postanowieniu wydawanym na etapie wstępnego rozpoznania skargi (zob. postanowienia TK z: 16 listopada 2011 r., sygn. akt SK 45/09; 28 stycznia 2015 r., sygn. akt SK 15/14).

3. Wbrew stanowisku skarżącego, jest jednak niewątpliwe, że zakwestionowany w niniejszej sprawie art. 98 ust. 2 pr. bank. nie stanowi podstawy prawnej dla wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom osoby, która dokonywała z bankiem czynności bankowej. Przepis ten nie był również podstawą prawną ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w sprawie skarżącego. Wskazuje na to ustabilizowane orzecznictwo Sądu Najwyższego – przy czym sama dopuszczalność orzekania o treści konkretnej normy prawnej w kształcie nadanym przez orzecznictwo najwyższych instancji sądowych nie budzi wątpliwości (wykładnia sądowa powinna być operacyjnie powszechna, względnie jednolita i stała; zob. m.in. wyroki TK z: 13 kwietnia 1999 r., sygn. akt K 36/98; 1 września 2006 r., sygn. akt SK 14/05; 14 lutego 2012 r., sygn. akt P 20/10). Potwierdza to także treść uzasadnienia wydanego w sprawie skarżącego postanowienia Sądu Rejonowego w K z października 2013 r. (sygn. akt).

Zgodnie z ustabilizowaną i powszechnie przyjmowaną wykładnią sądową, przepis art. 98 ust. 2 pr. bank. w ogóle nie dotyczy dopuszczalności wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercy dłużnika z tytułu czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1 pr. bank., w sytuacji, w której za życia dłużnika bank nie wystawił b.t.e. przeciwko niemu (zob. wyraźne stwierdzenia na ten temat w uzasadnieniach uchwał SN z: 16 stycznia 2009 r., sygn. akt III CZP 132/08 i 7 maja 2010 r., sygn. akt III CZP 18/10). W tym zresztą punkcie orzecznictwo SN jest w pełni spójne i konsekwentne – analogiczny pogląd przyjął bowiem SN już w uchwale z 7 stycznia 2004 r. (sygn. akt III CZP 98/03). Sąd Najwyższy uznał, że

art. 98 ust. 2 pr. bank. dotyczy wyłącznie problemu nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, po którego wystawieniu objęty nim obowiązek przeszedł na inne osoby (tutaj: spadkobierców). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 16 stycznia 2009 r. (sygn. akt III CZP 132/08): „W art. 98 ust. 2 pr. bank. założono, że uproszczony sposób dochodzenia należności banku, tj. posłużenie się bankowym tytułem egzekucyjnym, jest możliwe również po pojawieniu się pewnych zdarzeń prawnych po dokonaniu czynności bankowej (np. śmierci dłużnika lub przekształcenia osoby prawnej). Posłużenie się bankowym tytułem egzekucyjnym jest też możliwe wówczas, gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków. Przyjmując taki punkt widzenia, nietrudno dojść do wniosku, że art. 98 ust. 2 pr. bank. obejmuje jednak niejednorodne sytuacje prawne, co podważa prawny sens dokonywania ogólnych ocen prawnych odnoszących się także do sytuacji prawnej banku wobec spadkobiercy zmarłego dłużnika”. Podobnie wskazano w uzasadnieniu uchwały z 7 maja 2010 r. (sygn. akt III CZP 18/10): „Nie budzi wątpliwości, że jeżeli bank wystawi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi będącemu osobą wymienioną w art. 97 ust. 1 pr. bank. za jego życia, sąd może nadać klauzulę wykonalności temu tytułowi przeciwko spadkobiercom dłużnika. Wynika to wprost z art. 98 § 2 pr. bank. i jest zgodne z art. 788 k.p.c. [...] Należy podzielić stanowisko, że podstawy wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika banku nie może stanowić art. 98 ust. 2 pr. bank. Przepis ten nie jest wprawdzie jasno sformułowany, jednak odczytanie go w kontekście poprzedzających go przepisów art. 96 i 97 pr. bank. wskazuje, że dotyczy nadania sądowej klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko innym osobom niż dłużnik banku, gdy na osoby te, m.in. w wyniku spadkobrania, przeszedł obowiązek spełnienia świadczenia. Bezpośrednia możliwość wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika banku zależy od przyjęcia, czy wstąpili oni w obowiązek dłużnika spełnienia świadczenia wynikającego z jego zobowiązania wobec banku”.

4. Zasadnicza różnica w sposobie postrzegania wskazanej wyżej kwestii w nowszym i dawniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczy natomiast istnienia alternatywnej podstawy prawnej dla wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercy zmarłego dłużnika w sytuacji, w której przed śmiercią dłużnika nie został wystawiony b.t.e. bezpośrednio przeciwko niemu.

W uchwale z 7 stycznia 2004 r. (sygn. akt III CZP 89/03) Sąd Najwyższy udzielił na to pytanie odpowiedzi negatywnej, natomiast w uchwałach z 16 stycznia 2009 r. (sygn. akt III CZP 132/08) i 7 maja 2010 r. (sygn. akt III CZP 18/10) uznał, że dostateczną podstawę dają po temu inne przepisy pr. bank. oraz ogólny mechanizm sukcesji uniwersalnej w prawa i obowiązki zmarłego dłużnika. W pierwszej z przywołanych uchwał Sąd Najwyższy podniósł: „*Ratio legis* art. 98 ust. 2 pr. bank. pozwala na wyrażenie poglądu, że podstawy prawnej wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercy zmarłego dłużnika należy poszukiwać w przepisie ogólnym, poświęconym zasadom wystawienia takiego tytułu, jeżeli istotnie art. 98 ust. 2 pr. bank. reguluje tylko kwestie nadawania klauzuli wykonalności istniejącemu tytułowi przeciwko wymienionym w tym przepisie osobom”.

W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego jako podstawę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom zmarłego dłużnika, który bezpośredni z bankiem dokonał czynności bankowej, wskazuje się jednolicie art. 96 ust. 2 pr. bank. Tytułem przykładu można przywołać następujące wypowiedzi Sądu Najwyższego:

- „W literaturze trafnie stwierdzono, że podstawą prawną wystawienia [b.t.e. – uwaga własna] przeciwko spadkobiercy zmarłego dłużnika mógłby być art. 96 ust. 2 pr. bank., w którym jako aktualnego dłużnika zobowiązanego do zapłaty może wskazać właśnie spadkobiercę. Przymiot spadkobiercy mógłby być następnie weryfikowany przez sąd w postępowaniu klauzulowym” (uzasadnienie uchwały SN z 16 stycznia 2009 r., sygn. akt III CZP 132/08);
- „W razie złożenia przez dłużnika oświadczenia o poddaniu się egzekucji powstaje natomiast kwestia, czy jest ono skuteczne w stosunku do spadkobierców dłużnika, tylko bowiem odpowiedź twierdząca na to pytanie pozwala przyjąć, że przeciwko spadkobiercom dłużnika można wystawić bankowy tytuł egzekucyjny na podstawie art. 96 § 2 pr. bank., przewidującego wystawianie takich tytułów” (uzasadnienie uchwały SN z 7 maja 2010 r., sygn. akt III CZP 18/10);
- „Następca prawny dłużnika banku, zarówno szczególny, jak i ogólny wstępuje w prawa i obowiązki majątkowe dłużnika, ale także w całą sytuację prawną poprzednika prawnego, stworzoną m.in. przez złożenie przez niego oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Nie ma zatem przeszkód, żeby

przeciwko spadkobiercom dłużnika będącego osobą wymienioną w art. 97 ust. 1 pr. bank., na podstawie art. 96 § 2, mógł zostać wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny” (uzasadnienie uchwały SN z 7 maja 2010 r., sygn. akt III CZP 18/10);

- „W powołanym przez Sąd Okręgowy piśmiennictwie nie przedstawiono dostatecznie przekonywających argumentów pozwalających na podważenie ustabilizowanego stanowiska Sądu Najwyższego, zgodnie z którym bank jest uprawniony do wystawienia b.t.e. przeciwko spadkobiercom dłużnika będącego osobą wymienioną w art. 97 ust. 1 prawa bankowego z 1997 r. i nadania takiemu tytułowi sądowej klauzuli wykonalności [...]. Podstawę wystawienia b.t.e. przez bank stanowi art. 96 ust. 2 prawa bankowego z 1997 r. Następcą prawny dłużnika banku wstępuje w prawa i obowiązki majątkowe dłużnika, w tym także w całą sytuację prawną poprzednika prawnego wytworzoną m.in. złożeniem przez dłużnika oświadczenia o poddaniu się egzekucji w zakresie zindywidualizowanego roszczenia banku” (uzasadnienie postanowienia SN z 10 października 2014 r., III CZP 72/14).

5. Reasumując, skoro w ocenie judykatury, zwłaszcza według cytowanego wyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego, podstawą prawną dla wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercy dłużnika z tytułu czynności bankowej nie jest art. 98 ust. 2 pr. bank. ale art. 96 ust. 2 pr. bank., nie ma uzasadnienia dla prowadzenia postępowania, w którym w charakterze przedmiotu kontroli został wskazany pierwszy z przywołanych przepisów (por. postanowienie TK z 15 lipca 2015 r., sygn. akt P 66/14). Zaskarżony art. 98 ust. 2 pr. bank. nie spełnia zatem – w najmniejszym stopniu – wymogu podwójnej kwalifikacji, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Zastrzeżenie to ma charakter tym poważniejszy, że skargę konstytucyjną sporządził – zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o TK – profesjonalny pełnomocnik, a zarówno w postanowieniu referendarza, jak i postanowieniu Sądu Rejonowego w K wprost wskazano na orzeczenia Sądu Najwyższego, w których jednoznacznie identyfikuje się podstawę prawną wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom zmarłego dłużnika banku.

W rezultacie, postępowanie w sprawie badania konstytucyjności art. 98 ust. 2 pr. bank. powinno ulec **umorzeniu** na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

6. Odrębną kwestią jest zasadność wydania przez Trybunał Konstytucyjny merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, przy założeniu, że na podstawie stosowanej w orzecznictwie trybunalskim zasady *falsa demonstratio non nocet* oraz po uwzględnieniu wniosków wynikających z judykatury Sądu Najwyższego jako przedmiot kontroli zostanie ustalony art. 96 ust. 2 pr. bank. Podstawą tego typu wątpliwości jest fakt, iż przywileje bankowe, w tym instytucja bankowego tytułu egzekucyjnego, kilkakrotnie już były przedmiotem uwagi Trybunału Konstytucyjnego. W aspekcie formalnoprawnym istotna jest więc również ocena wpływu, jaki na celowość niniejszego postępowania mają wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 26 stycznia 2005 r. (sygn. akt P 10/04) i – zwłaszcza – z 4 kwietnia 2015 r. (sygn. akt P 45/12).

W wyroku z 26 stycznia 2005 r. (sygn. akt P 10/04) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 96 ust. 1 w związku z art. 97 ust. 1 pr. bank. jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 76 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Natomiast w wyroku z 14 kwietnia 2015 r. (sygn. akt P 45/12) Trybunał uznał przepisy art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 pr. bank. za niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Równocześnie, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji, odroczył on datę utraty mocy obowiązującej zakwestionowanych przepisów do 1 sierpnia 2016 r.

Znaczenia tego ostatniego wyroku nie umniejsza fakt, iż Trybunał nie odnosił się w nim do sytuacji wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko spadkobiercom dłużnika (wyrok w sprawie o sygn. akt P 45/12 został wydany na kanwie sprawy, w której uproszczona egzekucja była prowadzona przeciwko osobie, która dokonała czynności bankowej bezpośrednio z bankiem). Podstawowe znaczenie ma bowiem to, że Trybunał stwierdził tam niekonstytucyjność przepisów fundamentalnych dla całej instytucji b.t.e. i orzekł w pełnym zakresie normowania art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 pr. bank. a więc w zakresie szerszym niż wyznaczony żądaniem procesowym inicjatora niniejszego postępowania. Potwierdza to m.in. wskazanie przez Trybunał w uzasadnieniu wyroku w sprawie o sygn. akt P 45/12, że: „Niniejszy wyrok eliminuje z porządku prawnego dwa przepisy mające podstawowe znaczenie dla całej instytucji b.t.e. i przekreśla w istocie całą tę instytucję”.

7. Biorąc pod uwagę powyższe, nawet w wypadku skorygowania przedmiotu kontroli niniejszego postępowania i wskazania w tym charakterze – za orzecnictwem sądowym – przepisu art. 96 ust. 2 pr. bank. zasadność wydania wyroku może budzić wątpliwości. Problem zgodności z ustawą zasadniczą podstawowych dla całej instytucji b.t.e. przepisów art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 pr. bank. został już bowiem przesądzony ostatecznie i w sposób powszechnie obowiązujący, zgodnie z literą art. 190 ust. 1 Konstytucji, w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2015 r. (sygn. akt P 45/12).

Reasumując, należy uznać, że niezależnie od wcześniej zgłoszonych zastrzeżeń postępowanie w niniejszej sprawie należały **umorzyć** na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK ze względu na zbędność wydania orzeczenia.

MARSZAŁEK SEJMU

Małgorzata Kidawa-Błońska